

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת דב חנין

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (תיקון - הקמת מערך מידע וניתוח נתונים לשיפור התחבורה הציבורית), תשע"ז-2016

1. תיקון סעיף 71ב בסעיף 71ב(ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"(4) לוח הזמנים שבעל הרישיון להפעלת הקו מחוייב לו, של היציאות מתחנת המוצא של כל קו, אל מול זמני המוצא וההגעה לתחנות לאורך הקו ולסימום בפועל, וכן ציון תחנות בהן לא התבצעה עצירה, כפי שנאספו על פי רישום תוכנת מעקב לוויני (GPS) או בכל אמצעי מעקב טכנולוגי אחר. מידע זה יוצג באתר ביחס לשבעת הימים האחרונים של פעילות הקו."

2. הוספת סעיף 71ב1 בחוק העיקרי, לאחר סעיף 71ב, יבוא:

1.71. מערך קלט (א)
מידע וניתוח
נתונים לשיפור
התחבורה
הציבורית

משרד התחבורה יקים מערך קלט מידע וניתוח נתונים (להלן בסעיף זה – המערך) לשם פיקוח על רמת השירות של כלל התחבורה הציבורית בישראל. מטרת המערך היא לאסוף מידע, לפלחו, לנתחו, ולהציגו באופן שיאפשר קבלת החלטות מיטבית ברמה המקומית והארצית בנוגע לתשתיות הנדרשות, לחלוקת המשאבים, ולאופן הפעלת שירותי התחבורה הציבורית השונים ולשילוב ביניהם, כדי להבטיח רמת שירות מיטבית.

(ב) במערך יאספו ויכונסו הנתונים העדכניים בנוגע לתיפעול התחבורה הציבורית, היקף המשתמשים בה לפי רשויות מקומיות, אזוריים וקוים, יעילותה, מהירות הנסיעה הממוצעת בקוים השונים, השוואה בין נסועת רכב פרטי לשימוש בתחבורה ציבורית הן בהבטי רמת שירות והן בהיקפי שימוש, עמידת בעלי הרישיון להפעלת הקוים השונים במחויבויותיהם בהתאם לנתונים שנאספו במרכז המידע הארצי, וכל מידע נוסף שהשר ימצא כי הוא נדרש לצורך השגת המטרה כמוגדר בס"ק (א).

(ג) הנתונים שנאספו באמצעות המערך יתפרסמו באתר האינטרנט של משרד התחבורה, אלא אם השר ימצא שאין זה נכון לעשות כן בנוגע לחלקם, משום שמדובר בנתונים שאינם מלאים או שהצגתם באופן ברור דורשת עיבוד שטרם נעשה.

(ד) אחת לחצי שנה יפורסם באתר האינטרנט של משרד התחבורה דוח אשר יסכם את הנתונים העדכניים שנאספו על ידי המערך, ואת המסקנות הנובעות מהם. הדוח ישים דגש על מרכיבי רמת שירות כוללניים שנמדדים ושאינם נמדדים במערכת הבקרה על מפעילי התחבורה הציבורית, והשיפורים הנדרשים בה.

דבר היסבר

הצורך בשיפור התחבורה הציבורית הוא חיוני במדינה צפופה כישראל, שמספר כלי הרכב הפרטיים גדל בה בקצב מסחרר, ולעומת זאת רמת השירות בתחבורה הציבורית אינה גבוהה יחסית. האמצעי העיקרי לשיפור התחבורה הציבורית הוא, כמובן, תקציבי. אבל לא רק. כל תקציב נתון ניתן לנצל באופן טוב יותר או פחות. הצעת חוק זו באה להבטיח ניצול אופטימלי של האמצעים הקיימים מכח תקציב נתון, כדי להבטיח שייאסף, יעובד וינותח מקסימום המידע הזמין והקיים בנוגע לרמת השירות שמספקת התחבורה הציבורית, כך שבהסתמך עליו ניתן יהיה לגבש ולתכנן את הפעלת מערך התחבורה הציבורית באופן שיייתן את השירות הטוב ביותר לציבור.

הצעת חוק זו באה להבטיח איסוף והצגת שני סוגים של מידע לשני קהלים נפרדים:

האחד, הוא מידע בנוגע לביצוע בפועל של מחויבויות מפעילי קווי התחבורה הציבורית השונים, אשר יעמוד לרשות הציבור כחלק מהמידע הזמין במרכז המידע לתחבורה הציבורית, שכבר קיים מכח הוראת סעיף 71 לפקודת התעבורה.

מידע זה יאפשר למעשה פיקוח ציבורי על תיפעול התחבורה הציבורית. אדם שיחכה זמן ארוך לאוטובוס יוכל לבדוק באופן ישיר מתי היה האוטובוס צריך לצאת לדרכו ומתי יצא בפועל. כך ניתן יהיה לאתר איחורים או אף ביטולי יציאה (למשל, אם בשעה מסוימת יצאו רק 3 במקום 4 אוטובוסים שהמפעיל היה מחויב להוציא). אפשרות אכיפה ציבורית כזו, בצירוף למידע הזמין שיסופק לציבור, אמורה להפוך את השימוש בתחבורה הציבורית לנוח ויעיל יותר.

סוג המידע השני הוא שונה לגמרי, ונועד למקבלי החלטות שקובעים את אופן פעילות התחבורה הציבורית, כדי להבטיח קבלת החלטות מיטבית.

עד היום משרד התחבורה מקבץ ומפיץ רק את המדדים המוגדרים ברישיון שניתן למפעיל קו, לפיהם נמדד מפעיל התחבורה הציבורית, וכל מידע משמעותי שאיננו באחריות חוזית של המפעיל, איננו מובא באופן מסודר לידיעת מקבלי החלטות, אנשי המקצוע והציבור. אחד האמצעים החשובים להביא לשיפור התחבורה הציבורית מעבר לתיגבור של הקווים, הוא באמצעות העמדת מידע רב ככל שניתן בנוגע לשירות לרשות מקבלי החלטות. מידע כזה אמור לכלול נתוני אמת בנוגע ליעילות התחבורה הציבורית, הן באופן מוחלט והן באופן יחסי לרכב הפרטי.

העמדת מידע זה לרשות מומחי המשרד ומקבלי החלטות יוכל לשמש אותם להכנסת שינויים ושיפורים בשירות, כדי למצות באופן מיטבי את המשאבים המוגבלים העומדים לרשות התחבורה הציבורית בארץ. בנוסף לכך, העמדת מידע זה באמצעות האינטרנט ודוחות מסכמים תקופתיים גם לרשות בעלי המומחיות באקדמיה ובציבור הרחב, יאפשר מתן היזון חוזר בנוגע לשינויים הנדרשים במערך התחבורה הציבורית כדי להפכו לטוב יותר. השימוש במידע זה, שכיום כבר קיימים האמצעים הטכנולוגיים כדי לספקו ולעבדו באופן רציף, יוכל להוות קפיצת מדרגה ברמת השירות שהתחבורה הציבורית נותנת לאזרחי ישראל. הצעת חוק באה להבטיח את איסופו, ריכוזו, עיבודו וניתוחו, דבר שנדרש לצורך השימוש בו.